

SUOMEN BRÄNDÄÄJÄT

”SUOMI PITI SAADA USKOMAAN MODERNIIN AIKAAN, KAUNIISEEN KOTIMAAHAN JA ITSEENSÄ.”

Siinä missio, jonka hyväksi kirjailija **Juhani Ahon** pojat **Heikki Aho** ja **Björn Soldan** omistivat elämäntyönsä. Samalla he toimivat suomalaisen elokuvataiteen pioneereina ja valokuvataiteen uudistajina.

Rakkaudesta valokuvaan ja elokuvaan vai rakkaudesta Suomeen?

Oikea vastaus lienee: ’näihin kaikkiin’, kun tutustuu suomalaisen dokumenttielokuvan pioneerien, Heikki Ahon ja Björn Soldanin teoksiin. 1930- ja 1940-luvun Suomea esittelevissä elokuvissa vilahtelevat kuvat paperiteollisuuden piipuista tukkisavottaan ja Lapin hohtavista hangista Linnanmäen laitteisiin.

Yhteisen yrityksensä, Aho&Soldanin kautta tuotetut elokuvat olivat lähes kaikki tilaustöitä suomalaisille teollisuus- ja matkailuyrityksille. Niitä keräännettiin jo ilmestymisensä aikaan katsomaan elokuvateattereihin – ja kelpaa niitä katsella myös Ateneumissa tontokokuussa avautuvassa näyttelyssä.

KANSAINVÄLINEN IMAGO NOUSUUN

”Aho&Soldanin tavaramerkkinä on ollut mielettömän hieno kuvan käyttö, jota vuodet eivät ole riistäneet. Päinvastoin – niihin on ajan myötä tullut lisätaso: historiallinen dokumentaarisuus. Työt ovat paljon modernimpia kuin aika, jolloin ne on tehty”, kertoo näyttelyn kuraattori **Tuula Karjalainen**.

Näyttelyssä keskeisiä ovat *Suomi kutsuu* -matkailuelokuvat, joista ensimmäi-

AHO&SOLDAN HENKILÖAUTO JÄÄMEREN RANNALLA
KUVA: VALTION TAIDEMUSEO / KUVATAITEEN KESKUSARKISTO,
KIRSI HALKOLA

nen oli mykkäelokuva vuodelta 1932, ja viimeisessä on kuvia talvisodan tuhosta. Esillä on myös muita filmejä sekä valokuvia. Karjalainen iloitsee tulevasta näyttelystä, koska Ahon ja Soldanin työt ovat edelleen yllättävän huonosti tunnettuja siihen nähden, että heidän merkityksensä on niin huomattava.

”He uudistivat suomalaisen valokuvataiteen ja toimivat elokuvataiteen pioneereina.”

Aho&Soldanin filmejä voi katsoa

myös suomalaisen itsetunnon ja maan kansainvälisen imagon nostattajina.

”Suomi piti saada uskomaan itseensä”, Karjalainen sanoo. Perinteisten kaskenpolttokuvien rinnalle nousi otoksia vauhdilla kasvavasta teollisuudesta.

”He vyöryttivät joukkoon urbaanin teollisen Suomen”, Karjalainen jatkaa.

Hetkinen, tämähän kuulostaa tutulta. Voisiko parivaljakkoa verrata nykyisen brändityöryhmän **Alexander Stubbiin** ja **Jorma Ollilaan**?

”Mitä suurimmassa määrin! Aho ja Soldan olivat todellisia Suomi-kuvan brändääjiä”, Karjalainen innostuu.

Näyttely on ajankohtainen myös dokumentaristien isän, kirjailija Juhani Ahon juhluvuden johdosta. Vuonna 2011 on kulunut 150 vuotta kirjailija-Ahon syntymästä.

HEIDI KALMARI

Aho&Soldan 6.5.–4.9.2011

”Aho&Soldanin tavaramerkkinä on ollut mielettömän hieno kuvan käyttö, jota vuodet eivät ole riistäneet.”

MIKÄ AHO&SOLDAN?

Kirjailija **Juhani Ahon** pojat **Heikki Aho** (1895–1961) ja **Björn Soldan** (1902–1953) perustivat vuonna 1925 yhteisen yrityksen Aho&Soldanin, joka tuotti tilaustyönä valokuvia ja dokumentteja. Tilaajina olivat pääasiassa suomalaiset yritykset, kuten Fazer, Outokumpu ja Arabia. Matkailuelokuvilla houkuteltiin puolestaan turisteja 1930-luvun Suomeen. 1940-luvulla Aho&Soldan kuvasi sotamateriaalia. Yhteensä yritys kuvasi yli 400 filmiä.

Heikki Aho on Juhani Ahon poika avioliitosta **Venny Soldan-Brofeldtin** kanssa. Björn Soldanin äiti oli Vennyn sisar **Tilly Soldan**, jonka kanssa Juhani Aholla oli suhde. Miehet olivat siis paitsi velipuolia myös serkuksia.

Heikki Aho oli lapsesta asti kiinnostunut kamerasta ja valokuvauk-

sesta sekä tekniikasta. Hän kouluttautui diplomi-insinööriksi. Björn Soldan puolestaan kävi taidekoulun. Yhteisessä yrityksessä miesten työnjako oli epäselvä. Ahoa kehitettiin taitavaksi leikkaajaksi ja kuvaajaksi, Soldania taiteelliseksi. Kaikki työt signeerattiin kuitenkin yrityksen nimellä. Yrityksessä työskenteli kuvaajana myös **Eino Mäkinen**, jonka näyttely on ollut esillä Ateneumissa talvikaudella 2010.

Aho ja Soldan olivat myös intohimoisia valokuvaajia ja kuvasivat muun muassa Suomen Kuvalehteen. Kuvissaan he noudattivat ensimmäisenä Suomessa Bauhausin viitoittamaa modernia tyyliä. Vuonna 1930 he olivat mukana ABISS-nimisessä valokuvataiteilijoiden ryhmässä, jonka järjestämää näyttelyä pidetään suomalaisen valokuvataiteen käännekohtana.

HEIDI KALMARI